

Toelichting project Indringend Ketentesten (IKT)

- in het tactisch overleg:
- TR/VTH softwareleveranciers (27-3-2023)
 - Plan softwareleveranciers (28-3-2023)

door Hennie Genee, projectmanager IKT
(Aan de slag met de Omgevingswet)

Indringend Ketentesten

Doelstelling project IKT

- De teststrategie van het IKT-project is gericht op het aantonen van de werkbaarheid van het (DSO-)stelsel als geheel.
- Hierbij wordt gebruikgemaakt van realistische casuïstiek van bevoegd gezagen, gebaseerd op de werkprocessen van de bevoegd gezagen.
- Focus daarbij zijn de minimale (functionele) eisen die eerder gesteld zijn bij inwerkingtreding (IWT) van de Omgevingswet.

Project IKT is een interbestuurlijk project, vallend onder het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

Project IKT is van en voor de koepels van de bevoegd gezagen, inclusief de rijkspartijen.

Waarom ook al weer 'indringend'?

Indringend testen

Om redelijke zekerheid te hebben over de werkbaarheid en beheersbaarheid van DSO-LV en de keten als geheel, dient de bestaande testaanpak op een aantal onderdelen te worden versterkt en dient meer aandacht te worden gegeven aan het indringend testen van de hele keten. Dat sluit aan bij ons eerdere advies¹ om de werkbaarheid en beheersbaarheid van DSO-LV en de DSO-keten grondig te valideren omdat die in opzet zeer complex zijn. Omdat deze validatie tot op heden niet voldoende heeft plaats gevonden en de complexiteit er nog steeds is, zijn onze zorgen op dat punt nog niet volledig weggenomen.

- Diverse adviezen van het Adviescollege ICT-toetsing roepen op tot het indringend testen van de hele (DSO-)keten

Adviescollege ICT-toetsing

Datum

14 februari 2022

Kenmerk

2022-0000078311

Uw kenmerk

169287/JAB/mz

Datum 22 december 2022

Betreft Advies Plan van aanpak indringend ketentesten

Geachte heer De Jonge,

In uw brief van 28 november 2022 vroeg u ons tussentijds te adviseren over het plan van aanpak voor indringend ketentesten fase 3 (IKT3) van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Ons advies kan als volgt worden samengevat:

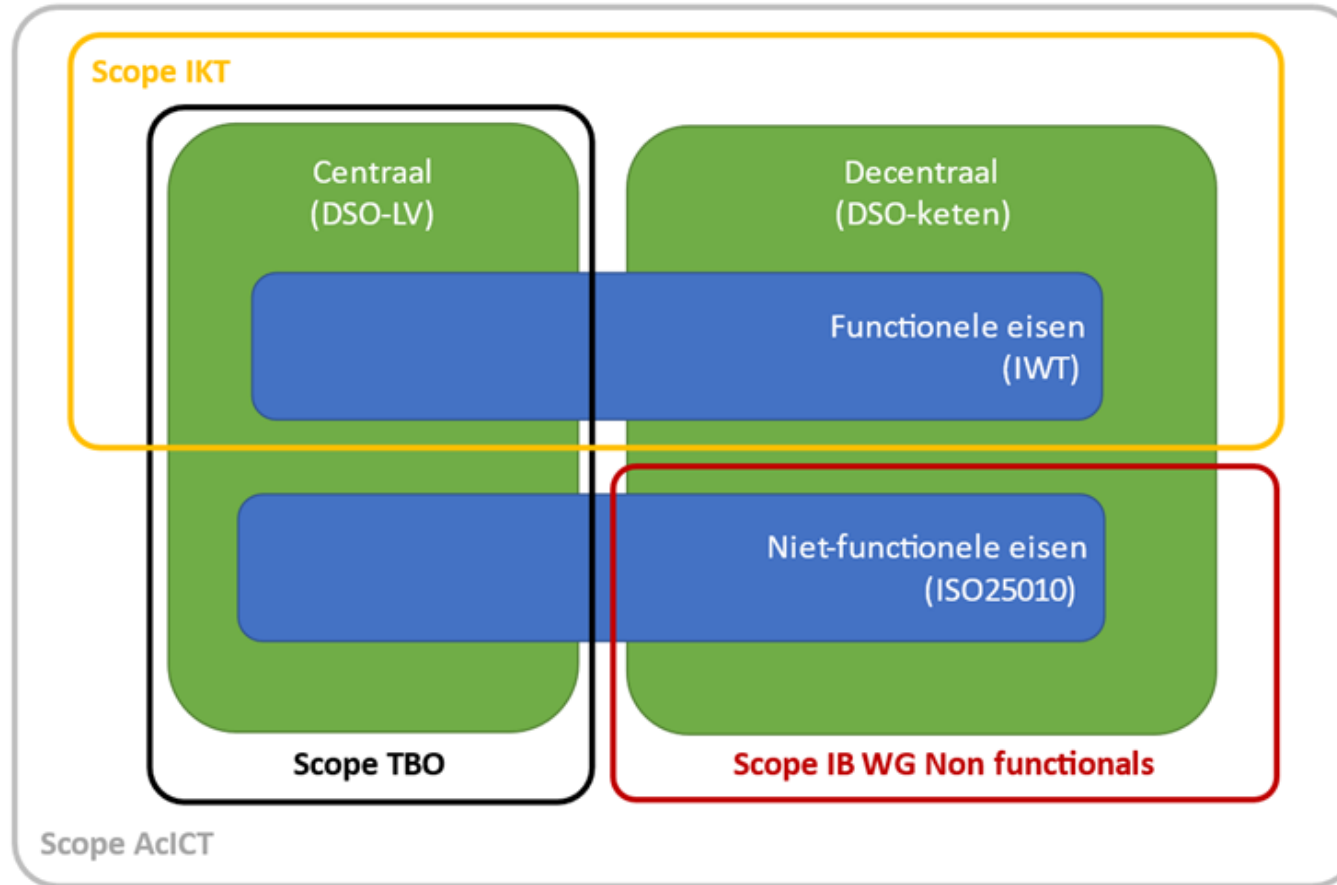
Het plan van aanpak en de daarin opgenomen negentien verbetermaatregelen zijn een aanzet voor het structureel kunnen verbeteren van de testaanpak van de DSO-onderdelen en de keten als geheel. Voor het merendeel van de maatregelen is de uitwerking weliswaar gestart, maar nog niet afgerond. Daardoor is het effect van de maatregelen op het testen in IKT fase 3 slechts beperkt.

Wij adviseren door te gaan op de ingeslagen weg door met alle partijen stevig te investeren in het verder uitwerken van de maatregelen en het implementeren ervan.

IKT als een van de kwaliteitsinstrumenten voor het DSO

TESTDEKKING DSO

Werkwijze project IKT

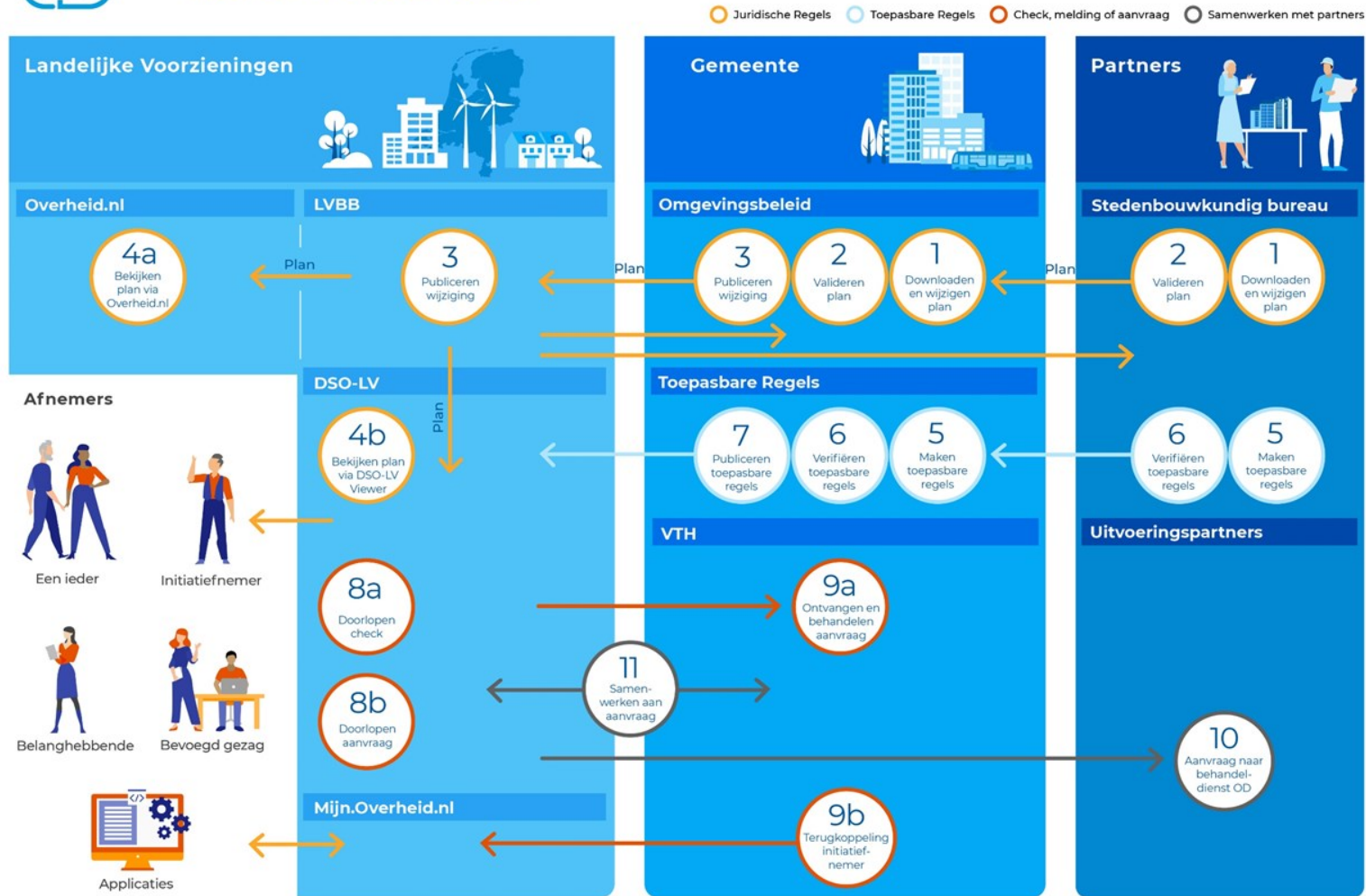
- Risico-gebaseerd testen
- Business-scenario's leiden tot test-casuïstiek
- Focus op complexe interbestuurlijke scenario's
- Focus op foutsituaties (unhappy flows)
- Norm is de minimale functionele set – in relatie tot inwerkingtreding (IWT)
- Met koplopers van bevoegd gezagen, van leveranciers en realistische content
- Bevindingen centraal geregistreerd (TMR) en afgehandeld
- Iedere testweek op basis van een testplan met de deelnemende gezagen
- Hertesten op basis van nieuwe releases van het DSO

Procesplaat VNG (de 11 stappen)

Werkende DSO keten

Testdekking IKT ('hoog-over') in PvA IKT-4 - bijlage 2

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke functionaliteiten uit 'de minimale functionele set' onderdeel zijn van de uit te voeren testen in IKT-4. Ook is aangegeven welke functionaliteiten onderdeel waren van de testen vóór IKT-4 (IKT 1-2-3) en welke functionaliteiten beoogd zijn te testen ná IKT-4.

SCOPE IKT			VNG IPO UvW Rijk				VNG IPO UvW Rijk				VNG IPO UvW Rijk			
Proces stap	Niet binnen IKT	Wel binnen IKT	voor IKT4				tijdens IKT4				na IKT4			
0	Inhoudelijke juridische test TAM	TAM in relatie tot de keten	X	X				X				X		
1	Uitgebreide test van de bruidsschat	1.1 kunnen starten met de definitieve versie van de bruidsschat in relatie tot de (plan)keten					X		X		X		X	
1	Applicatiebrede functionele test plansoftware – onderdeel opstellen en wijzigen	1.2 kunnen opstellen en wijzigen omgevingsinstrument in relatie tot de (plan)keten	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1	Applicatiebrede functionele test plansoftware – onderdeel stadia omgevingsinstrumenten	1.3 kunnen omgaan met levenscyclus/stadia van omgevingsinstrumenten in relatie tot de (plan)keten		X	X		X	X	X		X	X	X	
1	Applicatiebrede functionele test plansoftware – onderdeel werkproces	1.4 kunnen ondersteunen bij het werkproces in relatie tot de (plan)keten			X			X			X	X	X	
1	Applicatiebrede functionele test plansoftware – onderdeel raadplegen	1.5 kunnen raadplegen van omgevingsinstrumenten (nu geldend en concepten) in relatie tot de (plan)keten		X	X	X		X	X	X	X	X	X	
1	Applicatiebrede functionele test plansoftware – onderdeel samenwerken	1.6 kunnen samenwerken met andere organisaties			X	X			X	X	X	X	X	

Concrete doelstellingen in PvA per IKT-Fase (voorbeelden van gemeenten en provincies voor IKT-4)

Doelstellingen gemeenten

In IKT-4 test de VNG met minimaal 10 gemeenten het DSO. Het eindresultaat van IKT-3 is het startpunt van IKT-4 voor de testen. In de testen wordt gestreefd naar een vertegenwoordiging van de grote leveranciers van gemeentelijke software. In IKT-3 zijn veel testen gedaan met de VTH-software. In fase 4 worden enkele aanvullende testen uitgevoerd waar ook weer een aantal BOPA's (buitenplanse omgevingsplanactiviteiten) zal worden gepubliceerd. De focus van IKT-4 ligt voor de VNG op:

Doelstellingen provincies

In IKT-4 testen minimaal 5 provincies het DSO. Het eindresultaat van IKT-3 is het startpunt in IKT-4 voor de testen. Het accent voor de meeste deelnemende provincies zal liggen op de planketen. Een enkele provincie verwacht ook de VTH-keten te zullen testen. In de planketen wordt ernaar gestreefd met minimaal 2 plansoftwaresystemen te testen. Provincies focussen op:

Enkele voorbeelden test-casuïstiek IKT-4

Gemeenten

- In testronde 21 is geprobeerd om een [wijziging van de omgevingsvisie](#) te publiceren. Het publiceren van de wijziging is niet in 1 keer gelukt. Het verwijderen van een tekstonderdeel / artikel resulteerde in een validatiefout. De softwareleverancier heeft dit opgelost, waarna de wijziging wel succesvol gevalideerd en gepubliceerd kon worden.

Provincies

- In deze periode hebben 4 provincies deelgenomen aan de IKT-testen. [Alle provincies hebben hun omgevingsverordening succesvol gemuteerd](#). De initiële poging van 1 provincie leidde echter wel tot een fout. En door de wijze waarop de decentrale plansoftware mutaties uitvoert, ook tot het verdwijnen van de toepasbare regels in de Registratie Toepasbare Regels. De leverancier van de decentrale plansoftware heeft inmiddels een andere wijze van muteren geïmplementeerd. Die wordt momenteel getest en zal daarna worden uitgerold naar klanten.

Waterschappen

- Testen van het betrokken waterschap vooral gericht op het kunnen [publiceren van een waterschapsverordening](#). En op de beoordeling of de lokale software het besluitvormingsproces hiervoor goed kan ondersteunen. De test is succesvol doorlopen. Er is gekozen voor een inwerkingtredingsdatum die na de publicatiedatum lag. In het DSO is beoordeeld of op de juiste momenten de juiste informatie (geldigheid) werd getoond. Dat bleek het geval.

Rijk

- Rijkswaterstaat heeft in de VTH-keten een [interbestuurlijke meervoudige aanvraag](#) (meervoudige aanvraag plus bijlagen) getest door de aanvraag van een waterschap in behandeling te nemen en een samenwerking met dat waterschap te doorlopen.

De output: de 2-wekelijkse testrapportages

Functionele set inwerkingtreding Omgevingswet
 Benodigde capabilities en belangrijke functionaliteiten in de DSO-keten van bevoegd gezagen
 De IKT-testronde 21 vond plaats van 27 februari tot en met 3 maart 2023. Versie van de gebruikte functionele set; versie van 1 juli 2022

NB: voor een juiste interpretatie van dit overzicht: zie de leeswijzer in het gelijknamig tabblad

Step in keten-model DSO	Capabilities en functionaliteiten	Toelichting	Scope	Uitkomst test	Bevoegd Gezag	Software/Data/Proces	Bevinding/Wijzigingsvoorstel Toelichting
-------------------------	-----------------------------------	-------------	-------	---------------	---------------	----------------------	--

juridische regel	Bevinding/Wijzigingsvoorstel Toelichting
1. downloaden, maken en wijzigen omgevingsinstrument 1.1 kunnen starten met de definitieve versie van de besluittekst kunnen inzien (of anderszins in de plansoftware krijgen) van de definitieve besluittekst 1.2 kunnen opstellen en wijzigen omgevingsinstrument opstellen en wijzigen van de tekst van de regeling in STOP-ent conform de actuele standaard - Opstellen tekst - Wajzen tekst - importeren geometrie en onderhouden van geometrie - importeren geometrie - onderhouden geometrie	Betreft de verzameling van functies voor het wijzigen van het omgevingsinstrument, voorafgaand aan het valideren en publiceren van de wijziging. (Het downloaden of op een andere wijze verspreiden van de actuele regeling kan een eerste stap zijn in dit proces) De besluittekst vormt de start van het omgevingsplan voor gemeenten en enkele waterschappen Waar het inzien van de besluittekst in de lokale plansoftware wordt door het programma DSO het zogenaamde 'valideringspakket besluittekst' aangeboden. Lijstbeelden kunnen naar https://www.dso.nl/onderzoek/onderzoek/valideringspakket Betreft de verzameling van functies voor het opstellen, wijzigen en beheer van omgevingsinstrumenten NB: de formulering hieronder is niet gelijk aan de gemeine requirements NB: bij enkele belangrijke functies is i.d.v. testrapportage expliciet een onderscheid aangebracht tussen 'opstellen/maken' en 'wijzigen/muteren' Bij opstellen en wijzigen dienen onder meer de volgende elementen onderstaand te worden: - correct gebruik van elementen als gereedschap en vervullen - correct gebruik van tabellen - correct gebruik van plaatsen en de juiste afmetingen daarvan - correct opmaken van de benodigde teksten en toelichtingen op zowel het besluit als de regeling - correct kunnen verwijzen binnen de regeling - correct kunnen verwijzen naar externe regelgeving - correct kunnen verwijzen naar een toelichting - correct gebruik van voetnoten STOP releases worden volgens Parallelle Versieoning uitgebracht. De specificatie van STOP-TRSD is te vinden via https://www.gerecoven.nl/gerecoven/standaarden/omgevingswet/STOP-TRSD . De actuele versie van STOP betreft A". - Verwerken van bovenstaande zaken: dit betreft 'opstellen' - Verwerken van bovenstaande zaken: dit betreft 'wijzigen' Het toevoegen, beheer en verwijderen van locaties, verduideliker van locaties (LUD) beheer: automatisch bepalen, en automatisch onderhouden of geometriën nieuw zijn of reeds eerder gebruikt Onderhouden RD en ETRS (plansoftware Rijk) Advies: toepassen instructies werkijze GEO Versponding van bovenstaande regel; dit betreft 'importeren' Versponding van bovenstaande regel; dit betreft 'onderhouden'

Bevindingen per DSO-processtap

	Gemeente	Provincie	Waterschap	Rijk	Totaal
2- Valideren plan	2				2
3 - Publiceren wijziging		1			1
4a - Bekijken plan via Overheid.nl	2				2
4b - Bekijken plan via DSO-LV Viewer	10	2			12
6 - Verifiëren toepasbare regels	1				1
7 - Publiceren toepasbare regels			1		1
8a - Doorlopen check	1				1
8b - Doorlopen aanvraag	2				2
9a - Ontvangen en behandelen aanvraag	2		1	7	10
11 - Samenwerken aan aanvraag				5	5
Niet van toepassing				1	1
Totaal	20	3	2	13	38

Geteste scenario's

De volgende overheden deden mee aan testweek 21 (van 27 februari tot en met 3 maart 2023) en hebben de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Gemeenten:** deelgenomen aan deze testronde hebben de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Deventer, Eindhoven, Leidschendam-Voorburg, Schiedam, Purmerend, Utrecht, Veendaaal. Bij de meeste gemeenten lag de focus op de planketen. Daarnaast hebben enkele gemeenten ook getest in de VTH-keten.

De output: Rapportages (en PvA's) per IKT-fase

Bevatten testresultaten plus duiding

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Rapportage Indringend Keten Testen (IKT) Fase 3 | 24 januari 2023

DSO-is voldoende gereed voor inwerkingtreding Omgevingswet

Software is nooit helemaal 'af'. Dit geldt ook voor de software die binnen het DSO-stelsel wordt gebruikt. Dit betekent dat bij (keten-)testen altijd bevindingen geconstateerd zullen worden. Dit draagt bij aan het doorlopend ontwikkelen, innoveren en verbeteren van software.

In het algemeen is door de IKT-deelnemers ervaren dat de functionaliteit van het DSO, zoals die per januari 2023 beschikbaar was, werkbaar is en daarmee gereed is voor inwerkingtreding. Er zijn geen bevindingen met prioriteit 1 aangetroffen en een beperkt aantal bevindingen met prioriteit 2, waarvan het grootste deel inmiddels is of wordt opgelost. Er wordt opgemerkt dat met name in de planketen nog functionaliteiten zullen worden toegevoegd die op een later moment getest zullen worden. De aanwezigheid van de geteste TAM's (Tijdelijke Alternatieve Maatregelen) geeft bevoegde gezagen gelegenheid dit op te vangen. De voor inwerkingtreding benodigde functionaliteiten en dus inclusief de TAM's zijn getest. De belangrijkste resultaten en bevindingen uit IKT-3 voor de Vergunningen-, Toepasbare regels- en Plan-keten staan hieronder genoemd.

IKT 2022 – 2023 – en verder?

- IKT-1 duurde van begin mei tot begin juli 2022.
- IKT-2 duurde van begin juli tot half september 2022.
- IKT-3 duurde van eind september 2022 tot medio januari 2023.

Voor 2023 betekent dit voor de IKT-planning:

IKT-4 testweken 18-24 (16 januari tot 24 april) / Rapportage IKT-4 is per 12-5-2023.

IKT-5 testweken 25-30 (24 april tot 17 juli) / Rapportage IKT-5 is per 4-8-2023.

IKT-6 testweken 31-36 (17 juli tot 9 oktober) / Rapportage IKT-6 is per 27-10-2023.

IKT-7 testweken 37-42 (9 oktober tot begin januari) / Rapportage IKT-7 is eind januari 2024.

In gesprek met de IKT-projectleider(s)?

Wens tot deelname? Suggesties voor IKT-casuïstiek?

Centrale IKT-testteam:

- Hennie Genee (projectmanager)
- Sietse Senneker (testmanager)
- Ilona Wansinck (projectleider uitvoering)

IKT-teams bevoegde gezagen:

- Nils Couwenbergh (projectleider VNG)
- Roland van de Boel (projectleider UvW)
- Mark van den Broek (projectleider IPO)
- Dirk de Klerk (projectleider Rijk)

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/implementatie/voortgang-monitoring/indringend-ketentesten/>